

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ : การจัดดอกไม้ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ : แบบไทยประณีต และไทยสากล

ชื่อผู้เขียน : นายสุรพงษ์ ไชยมงคล

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาอาชีวศึกษา

คณะกรรมการการสอบการค้นคว้าอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา อินทรสมพันธ์ ประธานกรรมการ
 อาจารย์สุระเดช ศรีวิชัย กรรมการ
 อาจารย์กาญจนา เกียรติฉัตรรัตน์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการจัดดอกไม้ไทยและประเภทของการจัดดอกไม้ไทย รวมทั้งทำการแยกแยะหมวดหมู่พร้อมภาพประกอบเพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลด้านการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วยผู้ประกอบอาชีพจัดดอกไม้ ผู้ชำนาญพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการจัดดอกไม้ รวมทั้งผู้มีความสนใจศึกษาการจัดดอกไม้ไทยจำนวน 16 ท่าน โดยศึกษาเนื้อหาในด้านแบบ ประเภท และหมวดหมู่ของการจัดดอกไม้ไทยทั้งแบบประณีตและแบบไทยสากล ลักษณะของการจัดดอกไม้ไทยแบบดั้งเดิม และวิวัฒนาการของการจัดดอกไม้ไทยในปัจจุบันรวมถึงสภาพสังคมวัฒนธรรมความเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการจัดดอกไม้ไทย การอนุรักษ์และฟื้นฟูการจัดดอกไม้ไทยแบบประณีต วิธีการศึกษาใช้การค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงนำข้อมูลเหล่านั้นมาแปลผลเรียบเรียงเป็นหมวดหมู่พร้อมภาพประกอบ

ผลการศึกษาพบว่าประวัติการจัดดอกไม้ไทยที่มีการบันทึกไว้เริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัย ทั้งนี้ได้มีการจัดในราชสำนักเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะราชสำนักฝ่ายในเพื่อจัดดอกไม้แบบไทยประณีตใช้ในพระราชพิธีต่างๆ การจัดดอกไม้แบบไทยประณีตสามารถแบ่งออกเป็นประเภทได้ 6 ประเภทคือ งานมาลัย งานใบตอง งานแกะสลักผักและผลไม้ งานฉลุสลักหยวก งานเครื่องแขวนไทย และงานพุ่ม-พานดอกไม้สด ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการจัดดอกไม้สดไปตามยุคสมัยโดยเฉพาะในช่วงรัชสมัยของรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการจัดดอกไม้โดยได้รับวัฒนธรรมการจัดดอกไม้ของชาวตะวันตกมาปรับปรุงรูปแบบกับการจัดดอกไม้ในแบบตะวันตก ลักษณะของการจัดดอกไม้นี้เรียกว่าการจัดดอกไม้แบบสากล มีลักษณะของการจัดที่ต้องอาศัยกระบวนการจัดที่ประกอบด้วย ทฤษฎีการออกแบบ ลักษณะรูปทรง เทคนิค และรูปแบบต่างๆ ตามหลักทฤษฎีของการออกแบบ ส่วนประกอบของการจัดดอกไม้แบบสากลสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท คือแบ่งตามองค์ประกอบในการจัด แบ่งตามลักษณะของภาชนะในการจัด และสุดท้ายเป็นการแบ่งตามลักษณะของการใช้งาน

Independent Study Title:	Flower Arrangements in the Rattanakosin Era : Traditional Styles and International Styles	
Author:	Mr.Surapong Chaimongkol	
M.Ed.:	Vocational Education	
Examining Committee:	Asst. Prof. Preecha Intarasompun	Chairman
	Lect. Suradech Srivichai	Member
	Lect. Kanjana Keatmaneerat	Member

Abstract

The study of Flower Arrangements in the Rattanakosin Era : Traditional Styles and international Styles aims at collecting the data about Thai Flower arrangements and classifying types of Thai flower arrangement as well as at categorizing them with illustrations in order to have the availability as educational resource. The Sample in this study comprises 16 people: flower arrangement practitioners, experts in flower arrangement and those interested in flower arrangement. The investigation focuses on the forms, types and categories of Thai flower arrangement, both the traditional Thai and the international styles, the characteristics of traditional Thai flower arrangement, the development of contemporary flower arrangement, the social and cultural changes which influence Thai flower arrangement, the preservation and revival of traditional Thai flower arrangement. The methods of study include the collection of data from document, and interview of the sample group. Then, such data are analyzed and categorized with illustrations.

The study reveals that the recorded history of Thai flower arrangement started in Sukhothai dynasty, mostly in king's palace, especially the king's compounds for use in royal activities. The traditional Thai flower arrangement can be divided into six groups: garlands, work with leaves, fruit and vegetable carving, banana trunk carving, hanging decorations, and footed tray decorations. Later, especially during the reign of King Rama IV and V, the art of fresh flower arrangement was changed, influenced by both the Western and Oriental styles, and thus called the international flower arrangement. The process of this kind of flower arrangement involves the designing theory, shapes, techniques and other forms according to designing theory. The elements of international flower arrangement can be divided into three categories: by elements of arrangement, by nature of containers, and by utilities.